

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι ενότητες τις οποίες μπορεί κανείς να επιλέξει στον συγκεκριμένο ιστότοπο, απευθύνονται στο δάσκαλο της ελληνικής ως ξένης/δεύτερης γλώσσας, ο οποίος μπορεί να βρει αφενός στοιχεία θεωρητικής κατάρτισης σχετικά με τη διδασκαλία των τεσσάρων δεξιοτήτων με τη χρήση στρατηγικών μάθησης και αφετέρου προτάσεις πρακτικών εφαρμογών μέσα στην τάξη για κάθε δεξιότητα. Κοινός στόχος όλων των προτεινόμενων δραστηριοτήτων είναι η λειτουργική χρήση της γλώσσας από τους μαθητές.

Ο ιστότοπος περιλαμβάνει τέσσερις ενότητες: την κατανόηση του προφορικού λόγου, την κατανόηση του γραπτού λόγου, την παραγωγή του προφορικού λόγου και την παραγωγή του γραπτού λόγου. Ο δάσκαλος μπορεί να ανατρέξει για ενημέρωση και διδακτικό υλικό σε κάθε μία από τις τέσσερις ενότητες ανεξάρτητα από τις άλλες, παρόλο που οι δραστηριότητες που προτείνονται εμπεριέχουν ενσωμάτωση και άλλων δεξιοτήτων εκτός από αυτήν που τον ενδιαφέρει πρωτίστως. Κάθε ενότητα διακρίνεται σε δύο μέρη-υποενότητες: το θεωρητικό και το εφαρμοσμένο.

Στο πρώτο μέρος, το θεωρητικό, γίνεται μια προσπάθεια να αναφερθούν τα γενικά χαρακτηριστικά της κάθε δεξιότητας και των καθημερινών περιστάσεων στις οποίες αυτή εμπλέκεται έτσι ώστε να καθοριστούν οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μαθητές και να προταθούν λύσεις για την αντιμετώπισή τους. Παράλληλα παρουσιάζονται διάφορες στρατηγικές μάθησης και υποδεικνύεται ο τρόπος επιλογής και χρήσης τους από το μαθητή, ούτως ώστε να βοηθηθεί στην ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων που επιδιώκει να αποκτήσει, τόσο για να ανταποκρίνεται με επιτυχία στις απαιτήσεις του μαθήματος όσο και για να αυτονομηθεί ως προς τη διαδικασία της μάθησης και της χρήσης της γλώσσας-στόχου. Είναι κοινά αποδεκτό ότι οι μαθητές που εφαρμόζουν κατάλληλες στρατηγικές κατά τη διαδικασία εκμάθησης μιας ξένης γλώσσας γίνονται αυτόνομοι μαθητές και ικανοί χρήστες της γλώσσας που μαθαίνουν.

Η χρήση στρατηγικών μάθησης από το μαθητή με την καθοδήγηση του δασκάλου ήταν ο πρώτος βασικός στόχος αυτού του προγράμματος. Για να επιτευχθεί όμως αυτός ο στόχος, πρέπει ο δάσκαλος της ξένης γλώσσας να γνωρίζει πώς θα βοηθήσει τους μαθητές του να γίνουν αυτόνομοι και να επιλέγουν κάθε φορά τις κατάλληλες στρατηγικές μάθησης και χρήσης της γλώσσας.

Στο δεύτερο μέρος κάθε ενότητας, δηλαδή το εφαρμοσμένο, έγινε προσπάθεια να συνδεθούν διάφορες στρατηγικές με συγκεκριμένες δραστηριότητες έτσι ώστε να γνωρίζουν τόσο ο δάσκαλος για ποιο λόγο ακολουθείται μια συγκεκριμένη τακτική όσο και οι μαθητές γιατί εφαρμόζουν συγκεκριμένες τεχνικές κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Η τακτική αυτή κρίθηκε απαραίτητη καθώς προσφέρει έναν έμμεσο τρόπο επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στη χρήση στρατηγικών και οδηγεί σε καλύτερη κατανόηση της θετικής επίδρασής τους στη μάθηση.

Οι δραστηριότητες που προτείνονται σχετίζονται με το επίπεδο γλωσσομάθειας των μαθητών. Έτσι αναφέρονται δραστηριότητες για τους αρχάριους, τους μέσους, τους προχωρημένους μαθητές καθώς και δραστηριότητες που θα μπορούσαν να εφαρμοστούν σε όλα τα επίπεδα. Τα παραδείγματα δραστηριοτήτων που παρατίθενται βασίζονται σε συγκεκριμένα «μαθήματα», ανεξάρτητα μεταξύ τους, αναφέρεται δε αναλυτικά η πορεία διδασκαλίας που μπορεί να ακολουθήσει ο δάσκαλος στο μάθημά του με συγκεκριμένες ασκήσεις. Οι δραστηριότητες αυτές στοχεύουν στην ανάπτυξη της αντίστοιχης δεξιότητας ανάλογα με το επίπεδο και την ηλικία των μαθητών. Πιο συγκεκριμένα, ιδιαίτερα στο πρώτο επίπεδο διακρίνονται οι μικροί μαθητές από τους ενήλικες και κάθε προτεινόμενη δραστηριότητα προσαρμόζεται ανάλογα με την ηλικία των μαθητών στους οποίους απευθύνεται. Για κάθε προτεινόμενη δραστηριότητα παρέχεται η σχετική πληροφόρηση όπως: η ενδεικτική διάρκεια υλοποίησής της, ο διδακτικός της στόχος, η ηλικία και το επίπεδο των μαθητών στους οποίους απευθύνεται, το υποστηρικτικό υλικό για το διδάσκοντα και τον διδασκόμενο, η πορεία εφαρμογής της και οι στρατηγικές μάθησης με τις οποίες οι μαθητές θα μπορέσουν να επιτύχουν το στόχο που επιδιώκεται. Τέλος, οι λεπτομερείς οδηγίες για την αποτελεσματική χρήση των στρατηγικών μάθησης που προτείνονται συμβάλλουν στο να κατανοήσουν οι διδάσκοντες ότι πρόκειται για ευέλικτες προτάσεις οι οποίες θα μπορούν να προσαρμοστούν ανάλογα με το κοινό στο οποίο θα εφαρμοστούν. Έτσι, οι πολλαπλές επιλογές που παρέχονται επιτρέπουν στο δάσκαλο της ελληνικής ως ξένης γλώσσας να αυτονομηθεί ως προς τις επιλογές του καθώς έχει τη δυνατότητα να επιλέγει κάθε φορά αυτές που ανταποκρίνονται περισσότερο στο κοινό της τάξης του χωρίς να είναι απαραίτητο να ακολουθήσει μία συγκεκριμένη σειρά.

Τονίζουμε ότι τόσο τα κείμενα που υπάρχουν όσο και οι δραστηριότητες που αναφέρονται είναι ενδεικτικές και σε καμία περίπτωση δε θεωρούμε ότι είναι οι μόνες που μπορούν να αξιοποιηθούν από τον δάσκαλο. Μέσα από αυτές γίνεται μια

προσπάθεια να δοθούν πρακτικές συμβουλές στους δασκάλους προκειμένου οι ίδιοι στη συνέχεια να μπορέσουν να διαμορφώσουν το μάθημά τους ανάλογα με τις ανάγκες της τάξης τους.

Τα κείμενα που χρησιμοποιούνται στις προτεινόμενες δραστηριότητες δεν περιορίζονται μόνο σε ένα κειμενικό είδος αλλά παρέχονται παραδείγματα από συνεντεύξεις, ιστορίες, διαλέξεις, συνταγές, τραγούδια, ανέκδοτα, θεατρικά έργα και άλλα κειμενικά είδη έτσι ώστε οι μαθητές να έρχονται σε επαφή με ποικίλες μορφές λόγου αλλά κυρίως με αυτές που θα κληθούν να χειρισθούν ως χρήστες της γλώσσας-στόχου στην καθημερινή τους πραγματικότητα.

Χαρακτηριστικό των προτεινόμενων δραστηριοτήτων είναι ότι δεν περιορίζονται αποκλειστικά και μόνο στην ανάπτυξη μιας δεξιότητας. Αντίθετα σε κάθε δραστηριότητα, παρόλο που δίνεται έμφαση σε μια δεξιότητα που θεωρείται η κύρια, επιδιώκεται παράλληλα η ανάπτυξη και άλλων επικοινωνιακών δεξιοτήτων. Άλλωστε και στην καθημερινή ζωή δεν είναι δυνατό να διαχωριστούν. Π.χ. η κατανόηση του προφορικού λόγου είναι άμεσα συνδεδεμένη με την παραγωγή προφορικού λόγου και το αντίθετο. Η ενσωμάτωση δεξιοτήτων μέσα από τις δραστηριότητες που προτείνονται έχει γίνει συνειδητά και αποτέλεσε το δεύτερο βασικό στόχο του προγράμματος.

Ελπίζουμε ο τρόπος με τον οποίο χειριστήκαμε το υλικό που σας παρουσιάζουμε να αποβεί χρήσιμος στους εκπαιδευτικούς που ασχολούνται με τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας και να τους βοηθήσει στην αποδοτικότερη μετάδοση της παρεχόμενης γνώσης.

Η συντονίστρια του προγράμματος

Αγγελική Ψάλτου-Joycey